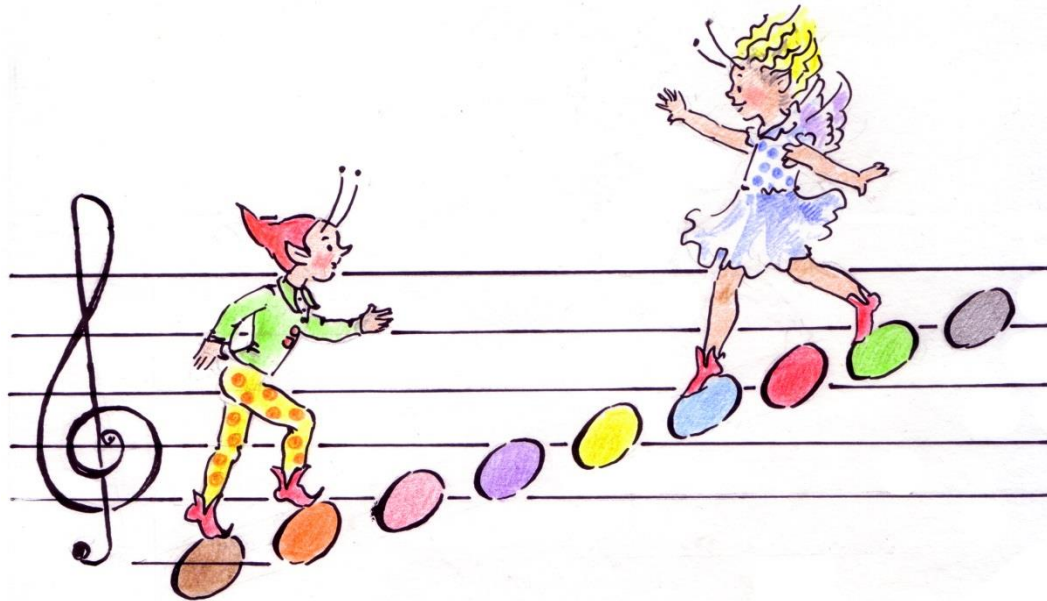

Hangról hangra megtanulok furulyázni

Furulyatanítás
az óvodában és kisiskolában
módszertan

készítette: © 2018 Telbiszné Náday Márta

I. Alapok

1. Ének megtanulása hallás után
2. Éneklés ritmustapssal
3. Dal furulyázásának bemutatása
4. Gyermek furulyázik
+ tanító mutatja a fogást és énekel
vagy egyik kezével mutatja a fogást, másik kezével a dallamrajzot és közben énekel
5. Kotta színezése
6. A gyermek kottából furulyázik
7. Egyéb fejlesztések

II. Lépésről lépésre

1. Első órán

- a) Furulyás mese
- b) Furulya megismerése
(hány lyuk van rajta és hol?)
- c) Jobb kéz ismerete
(integető kéz – hajgumi)
- d) „A” hang lefogása - megnevezés nélkül
- e) Mondóka fújása
- f) „H” hang lefogása - megnevezés nélkül
- g) Mondóka fújása

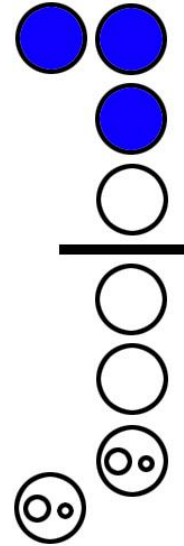
2. Második órán

a) Ági – Hédi megnevezése

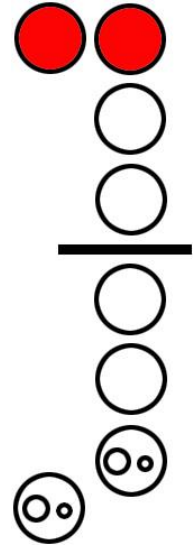
Fogástábla kiszínezése

Mondóka elfújása

Ági

Hédi

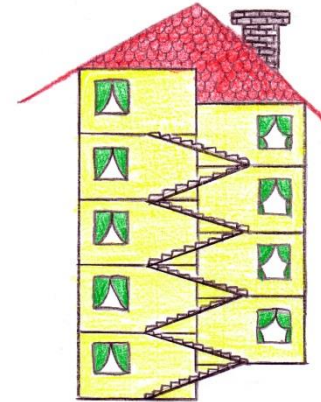
Ági

Hédi

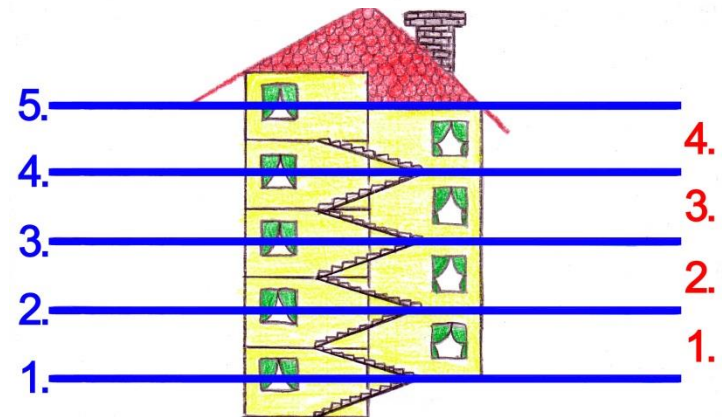
b) Hol laknak a hangok?

– emeletes ház félemeletekkel

– 5 vonal ráhelyezése

– vonal és vonalköz megnevezése

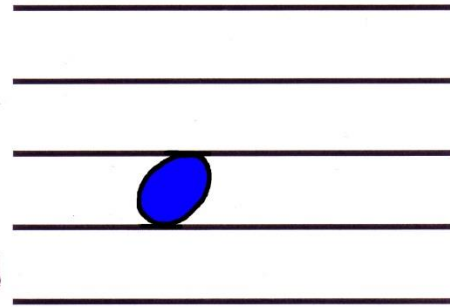
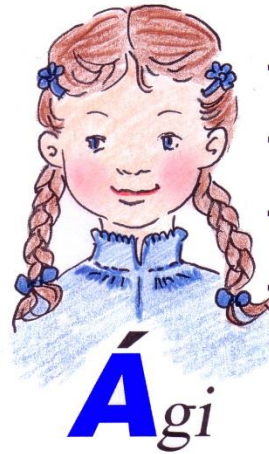

– ház eltüntetése

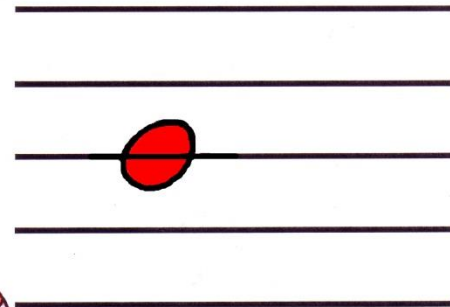

c) Hol lakik Ági és Hédi?

Ági – 2. vonalköz

Hédi – 3. vonal

- d) Süss fel nap megtanulása az alapok szerint
- e) A kotta színezése előtt
  - Milyen hangok vannak ebben a dalban és ők hol laknak?
(hangok kiszínezése + betűjelük aláírása)
- f) Kotta színezése...

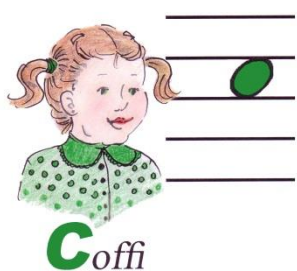
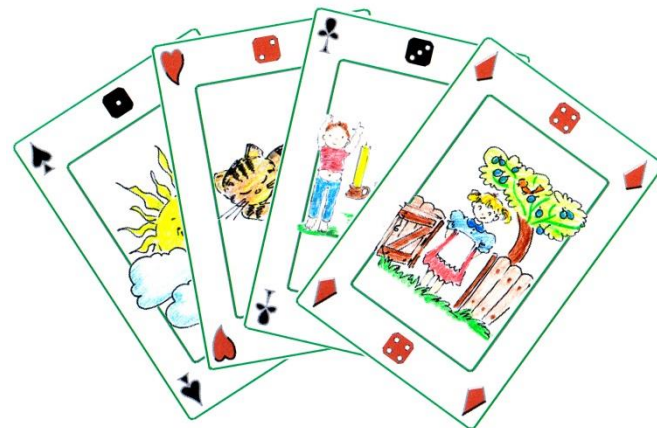
The image shows a musical score for the Hungarian song "Süss fel nap". At the top right, the title "SÜSS FEL NAP" is written. Below it is a cartoon illustration of a smiling sun with rays, partially hidden behind a cloud. To the right of the sun is a small musical staff with a treble clef, showing two notes: a blue note on the second line (F) and a red note on the second space (G), with the letters "A" and "H" written below them. Below this is a larger musical staff with a treble clef and a "2" indicating a second ending. It contains four measures of music with notes colored blue and red, and rests. The lyrics "SÜSS FEL NAP! FÉ - NYES NAP!" are written below the staff. At the bottom is another musical staff with a treble clef, containing a sequence of notes, mostly blue, with one red note, and a final rest. The lyrics "KER-TEK A-LATT ALU-DA-IM MEG - FAGY - NAK!" are written below this staff. Red arrows point from the text in the previous list to the sun illustration and the first musical staff.

- g) Dal elfurulyázása kottából

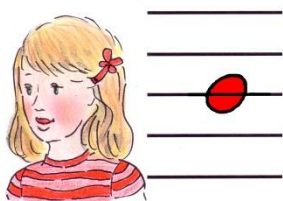

3. Következő órától

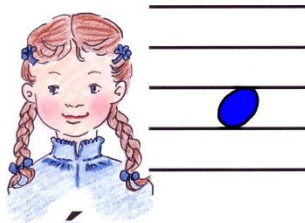
- a) Ismétlés →
- b) Új dal vagy mondóka tanulása
(a gyermek tudásától függően)
- c) Egyéb fejlesztések
- d) Hf.: minden nap csak 1x fújja el
(ha nem akar gyakorolni, az sem baj, csak szeresse)

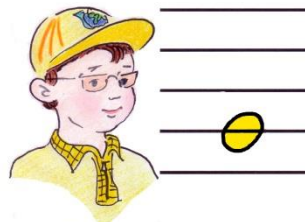
Coffi

Hédi

Ági

Géza

Feri

Innentől minden órán kinn vannak a gyerekek képei,
amit már tanultak.

4. Új dalok / mondókák / ügyesítők tanítása

- a) A gyermek tudásától, ügyességétől függően nem kell minden dalt megtanítani.
- b) Vannak olyan dalok, amelyek csak a begyakorlást szolgálják:
pl: Áll a baba..., Fussunk..., Egyetek..., Ess eső..., stb.
- c) Ellenben egy-egy dal mást-és mást gyakoroltat be:
pl: - egyesével lépeget az ujjunk (Fecskét látok...)
- mindig föntről indít és lépeget lefelé (Gólya viszi...)
- egyszerre nyit föl két ujj és csuk le (Bújj, bújj...)
- d) Új mondókákra akkor van szükség, ha
- nem jó a ritmus
- nem jó a fújás technikája vagy nem jó a fogás
- e) Az ügyesítőkből mindig szerepel minden addig tanult hang. Nem hagyja feledésbe veszni a dalokban éppen alvó hangokat.

f) Szövegek, szövegrészletek, szavak magyarázata

- „Sírjunk, ríjunk”... mesével „Macska egér barátsága”
- „habját veti már”... szinonimákkal, saját élményekre rávezetéssel
- „zöldfülű”... szó magyarázattal (éretlen, tapasztalatlan)
- „...pejkó...” ló színek:

fekete

pej = vöröses barna

sötét pej = sötét barna

fakó = kopott sárga vagy szürkés sárga

almásderes = szürke pöttyös

vasderes = fehér, fekete, vörös egyenlő arányban

tarka

kesely = lába szára fehér

III. Egyéb fejlesztések

1. Légzőgyakorlatok
2. Szolfézs elmélet
3. Ritmusérzék fejlesztése
4. Öt vonalban való tájékozódás gyakorlása
5. Fújás technika
6. Fogás technika
7. Lazítás
8. Játékos gyakorlatok

1. Légzőgyakorlatok

a) Testhelyzetek

Háton fekve (lábak térben hajlítva, talpak a földön) végezve.

Széken ülve (zárt lábakkal, egyenes háttal) végezve.

Négykézláb a földön, mint egy kiskutya.

b) Karok helyzete

Mindkét kéz a test mellett nyújtva van.

Egyik kéz mutatóujja a száj előtt, másik kéz tenyérrel a hason van.

c) Kellékek

Vastag könyv a hason

d) Gyakorlatok

Levegő orron be, szájon ki.

Levegő orron be, szájon apró kis fújásokkal ki, mintha visszagyulladó gyertyát akarnánk elfújni.

Nyelvet kissé kilógatva lihegés, ahogy egy kutya liheg futás után.

Orron be, szájon ki lassan, ameddig a szusz bírja.

2. Szolfézs

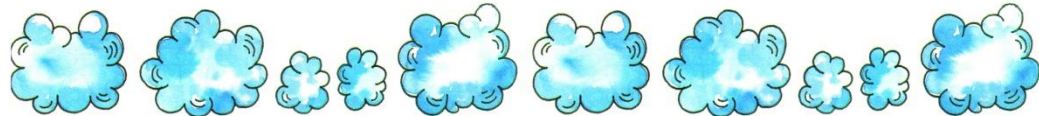
a) Ritmus nevének megtanítása

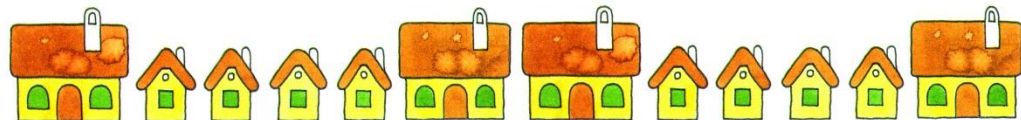
ki -csi ki -csi ki -csi nagy ki -csi ki -csi ki -csi nagy

nagy ki - csi ki - csi nagy nagy ki - csi ki - csi nagy

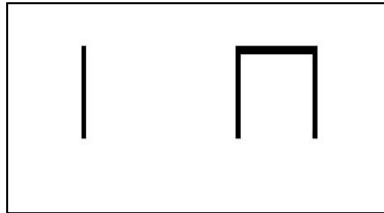
tá tá ti ti tá tá tá ti ti tá

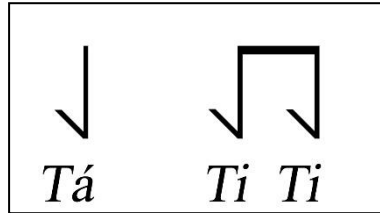
tá ti ti ti ti tá tá ti ti ti ti tá

b) Ritmus jelének - kézjelének megtanítása

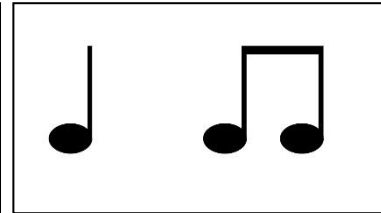

mezítláb

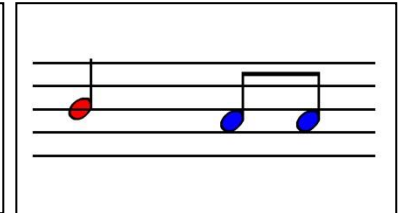

Tá Ti Ti

zokniban

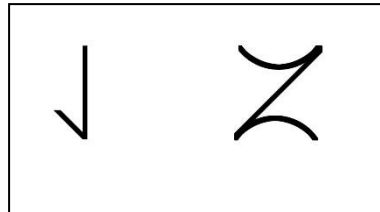
bakancsban

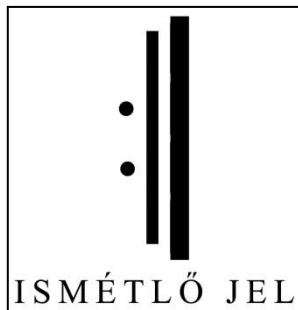
elment kirándulni

Szün

+ ütemvonal (elgazodást segíti)

ISMÉTLŐ JEL

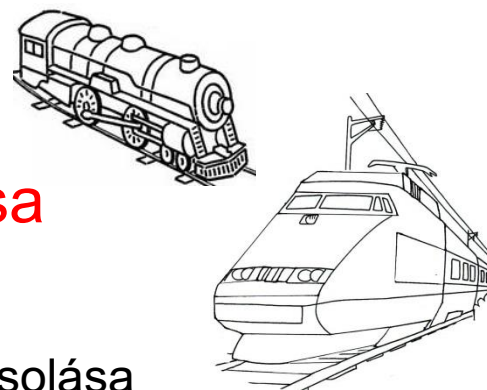
Visszakeresni dalokban, hol talákoztunk már a megtanult jellel.

Az ismétlő jel esetén: Hová tehattük volna ki?

3. Ritmusérzék fejlesztése

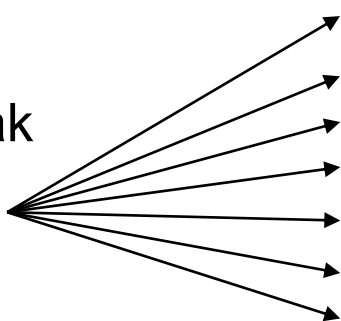
Cél: egyenletes tempó kialakítása

Lefékezni ↔ Felgyorsítani

a) tapsolással

mondóka ritmusának
ének ritmusának

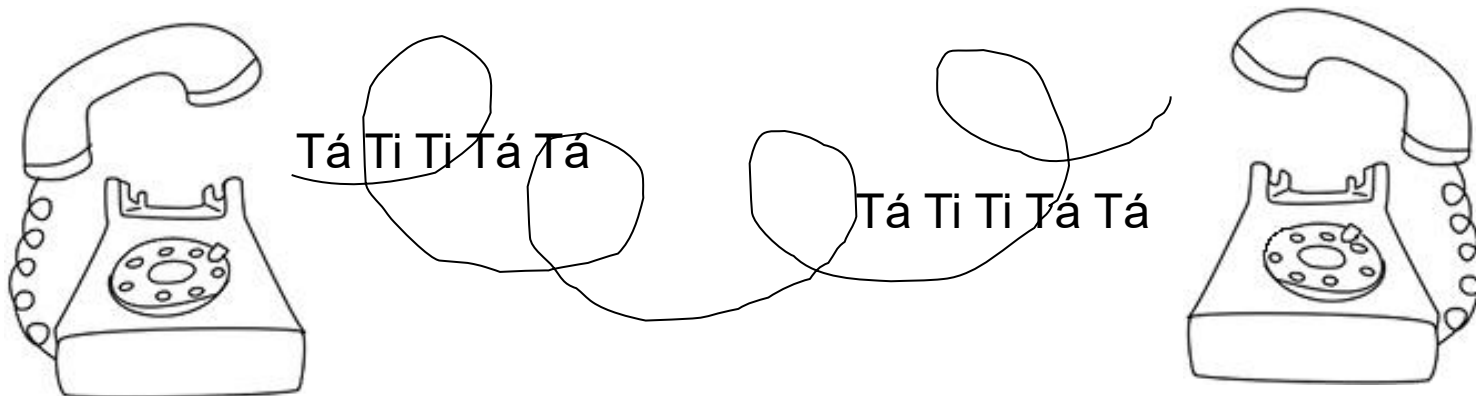
- eltapsolása
- eldobolása ütőkkel
- kikopogása
- térden való csapkodása
- lejárása
- zörgő hangszerekkel való kiütése
- egymás vállán való kopogással
- stb.

b) ritmusvisszhanggal (mondva - nem mondva)

hallás után

c) ritmustelefon játékkal

Egymás mögé ülünk. Leghátul ül a tanár. A tanár az előtte ülő gyermek vállán elkopog egy 4 negyednyi ritmust. A gyermek felfogja, értelmezi és továbbkopogja az előtte ülő vállán. Az elől ülő gyermek visszatapsolja ritmusnévvel.

d) ritmuskártyákkal

↓ √	↓ ↓	√ ↓ ↓	↓ ↓
--------	--------	-------------	--------

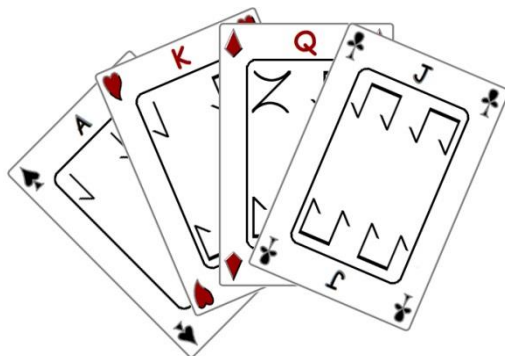
A gyermek hangosan elolvassa, majd ritmusnévvel együtt visszatapsolja.

A tanár alája metronómot kopoghat (tá-tá vagy ti-ti).

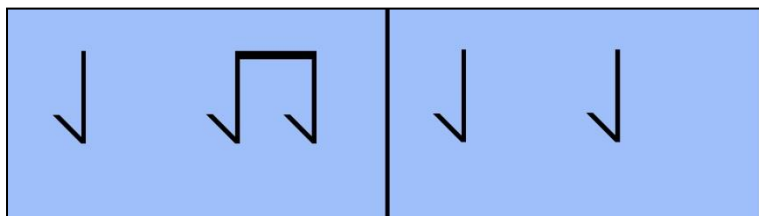
↓ √	↓ ↓	√ ↓ ↓	↓ ↓	jobb
↓ ↓	↓ ↓	↓ ↓	↓ ↓	bal

A jobb kéz a felső sort kopogja, a bal kéz az alsó sort kopogja. Az ügyesebb gyerekeknek lehet mindkét sorban változó ritmust adni.

e) kártyázzunk!

Húzz egy kártyát! Ne mutasd meg nekem!
Olvasd el magadban- tapsold el!
Én kitalálom.

Te vagy a zeneszerző

f) Adott ritmusmotívum / dalmotívum

- tapsolás alapján való felismerés
pl. Mackó, mackó...
- azonos dalrészletek keresése / éneklése
pl. Fecskét látok... = Héja héja...
- egy dalban az azonos (ritmikai vagy dallami) részek felfedezése
pl. Fecskét látok = szeplőt hányok

g) Felelgetős játék

- Éneklek a dalt szöveggel - Visszadúdolja a dallamot ritmustapssal
- Ritmusnévvel énekelem a dalt - Csak a ritmust tapsolja vissza a belső hallása segítségével

h) Ritmus hangszerek használata

- tikfa, kasztanyetta, triangulum, dobverő, stb...

i) Találós kérdés

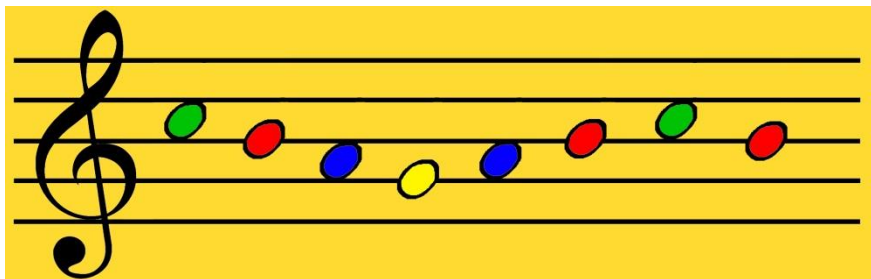
- Melyik dalt furulyáztam?
- ritmus és dallam felismerés

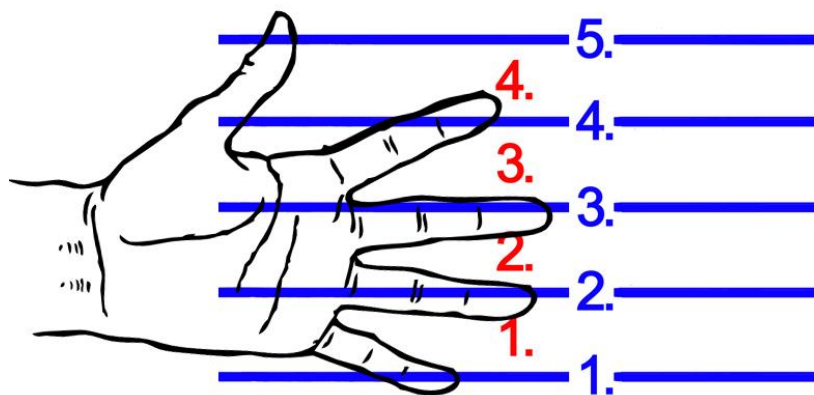
4. Öt vonalban való tájékozódás gyakorlása

a) posztón

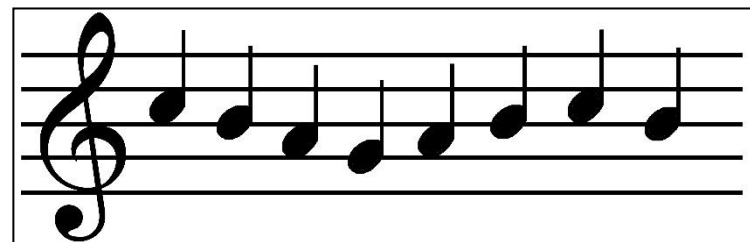
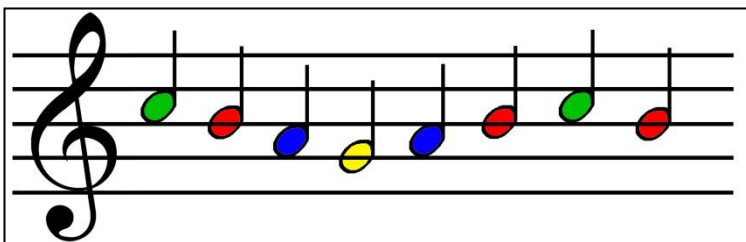
Ők rakják ki a hangokat.

b) kéz ujjain

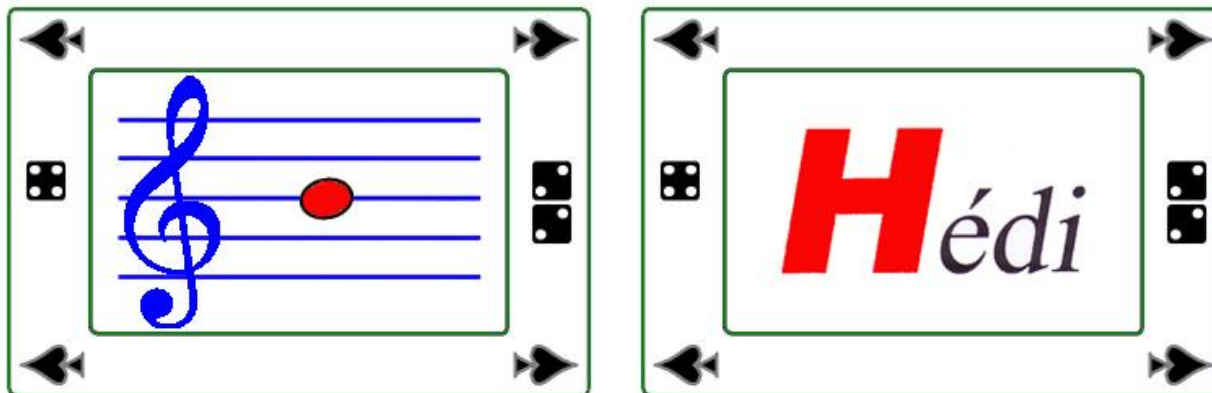
Szomszédok keresése.

c) ügyesítőkön keresztül

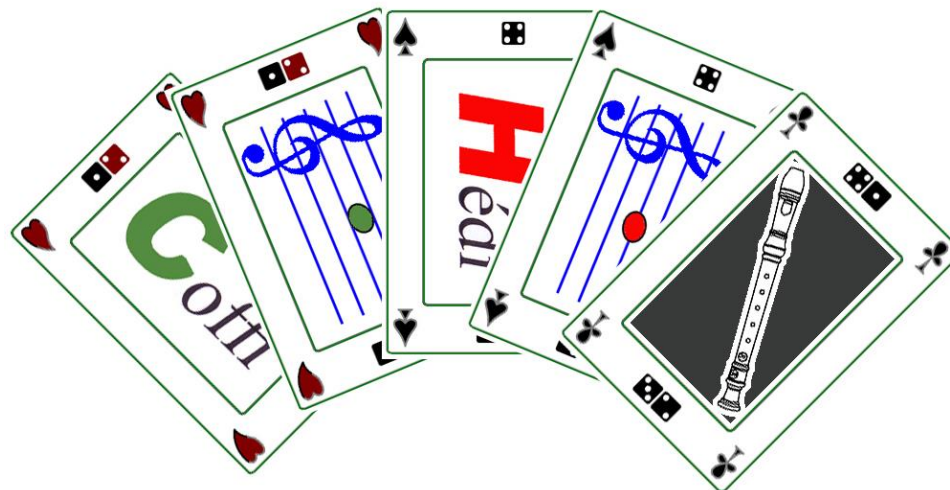

d) játékokkal

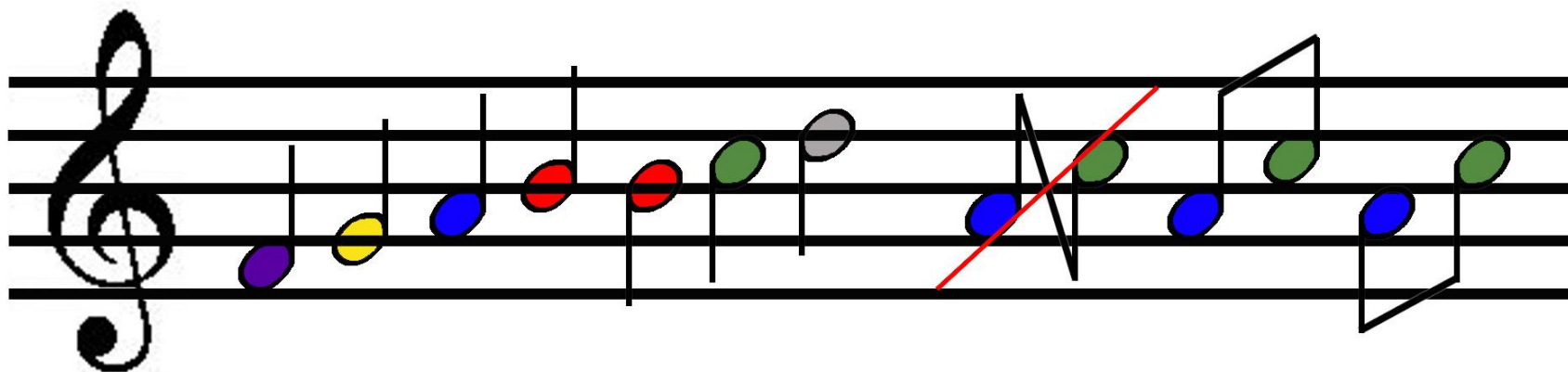
Memoria játékkal

Fekete Péter

d) Harmadik vonal szabálya

5. Fújás technika

a) Reggeliztél már? Megesszük-e a furulyát?

(mennyire kapjuk be,
vesszük be a szánkba a furulyát,
rágjuk-e)

b) tű-tű-tű vagy thű-thű-thű vagy hü-hü-hü

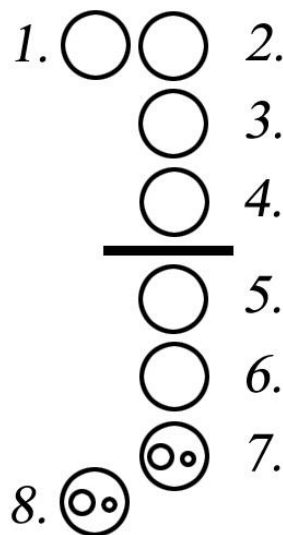
c) Buborékfújóval egy nagy buborék fújása v. sok apró.

6. Fogás technika

a) Fogás

1. bal hüvelykujj
2. bal mutatóujj
3. bal középsőujj
4. bal gyűrűsujj
5. jobb mutatóujj
6. jobb középsőujj
7. jobb gyűrűsujj
8. jobb kisujj

b) Eligazodást segítő kiegészítők

Jobb kéz = integető kéz (hajgumi a csuklóra)

Jobb kéz hüvelykujj támasz helye (ragtapsz a furulyán)

c) Helyes tartás (ujjbegy, hajlított ujjak, egyenes ujjak)

Melyik ujjunk milyen hosszú?

d) Fogástáblázat

The diagram shows a piano keyboard layout with colored circles representing notes. The notes are arranged in a sequence from left to right: C'' (green), H (red), A (blue), G (yellow), F (purple), E (pink), D (orange), C' (brown), and D'' (grey). Below the keyboard is a musical staff with a treble clef. The notes are placed on the staff lines: C'' on the first space, H on the first line, A on the second space, G on the second line, F on the third space, E on the third line, D on the fourth space, C' on the fourth line, and D'' on the fifth space. The labels C'', H, A, G, F, E, D, C', and D'' are written below the staff in corresponding colors.

e) Rossz tartások

- merev – pattognak az ujjak
- görcsös – lyuk helye ott marad a bőrön
- kifordul valamelyik kéz
- harsonázik v. épp mélabús
- lusta ujjak lecsukódnak
- táncoló / korcsolyázó ujjak

„Ne engedd cincogni a mesebeli kiségeret!”

7. Lazítás

a) Nagy mozgások

- óriás lufival - két kézzel földobni, elkapni
- fej fölött átívelni, ujjak integetnek
- palacsintázás (tenyerem-háta)

b) Kis mozgások

- ökölbe szorít, majd kinyújt
- összes ujjal integetni dobolásszerűen
- óriás lufival picizés (sorban minden ujjal ütök egy picit alulról a lufiba)
- dió foci (külön minden ujjal gurítok - csak az ujj mozdul befelé - kifelé)
- csippentés (hüvelykujj zár sorban a többi ujjal)

8. Játékos gyakorlatok

a) staféta furulyázás

2 ütemenként / 4 ütemenként (kottából vagy karmester intésére)

b) begyorsító játék

Lassan, mint ahogy Nagypó sétál...

Gyorsabban, mint ahogy szüleid sietnek a munkahelyükre...

Olyan gyorsan, mint ahogy te szaladgálsz az udvaron...

c) koncert - „Ki lesz a karmester?” választhatsz

Kottából fújod és te leszel a karmester

Rólam nézed, de akkor én leszek a karmester

d) kánonban furulyázás (pl. Mackó...)

e) visszhang furulya („előfurulyás” 2-3-4 hang - többiek vissza)

IV. Színes hangokról áttérés a feketékre

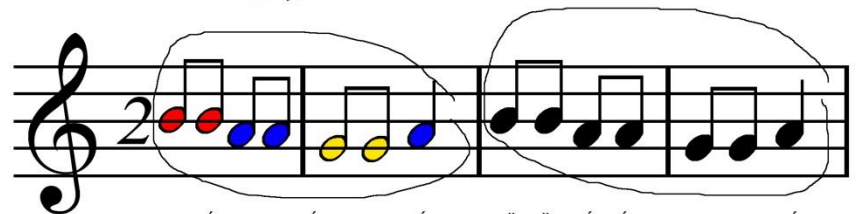
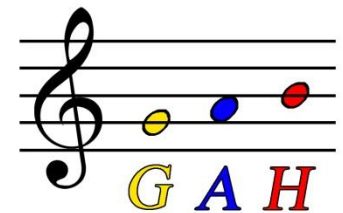
Csak az ügyesebb, biztos tudású gyerekekkel lehet áttérni.

Fokozatosan (félig színes, egy-egy sor fekete)

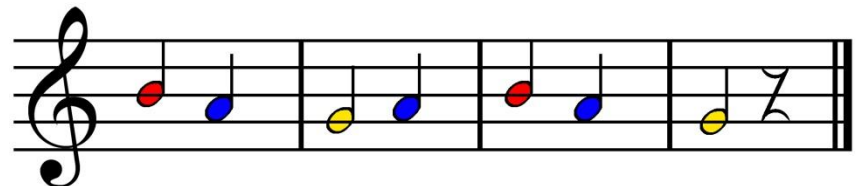
Ügyesítő furulyázásánál (füzetben színes, külön papíron fekete)

MACKÓ, MACKÓ

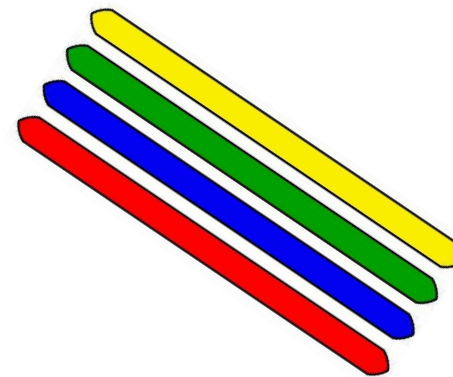
MACKÓ, MACKÓ, UGORJÁL, PÖRÖGJÉL ÉS FO-ROG-JÁL,

TAP -SOLJ E - GYET, U - GORJ KI!

V. Motiváció

állandóság és változatosság
pálcák = piros pontok (10 piros pont = 1 matrica)
mosolygás
gyakorló naptár

Évvégére olyan szépen tudsz majd játszani, hogy ha valaki hallja, annak táncolni lesz kedve.

Előfurulyás lehetsz...

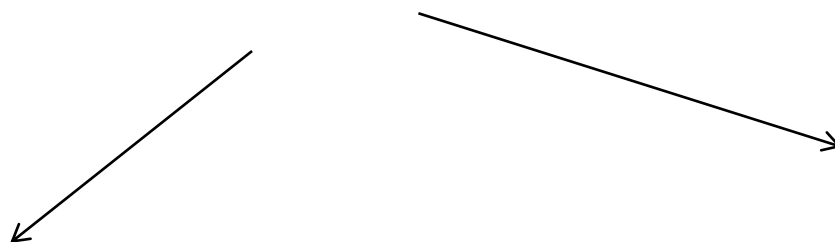
Felvételinél megmutathatod, te már milyen ügyesen tudsz furulyázni.

*Ha gyakorolsz, szebben fújod,
ha nem, akkor nem.*

VI. Javítások

Mindig dicséret után legyen a hibajavítás!!!

Mindig lehet dicséernivalót találni.

Jó

Nagyon szépen szólt, de egy apró hiba volt...

Nagyon jó volt a ritmus, de nem jó hangot fogtál le...

Tökéletesen fogtad le a hangokat, de nem jó ritmusban...

Nagyon széped tartod a furulyát, de a szemed máshol jár, ezért elrontottad...

Gyakorlásra buzdítás

Fix időben (pl. vacsora előtt)

Mindennap 1x fújja el az újonnan tanult dalt.

Rossz

Nem hallod, hogy...

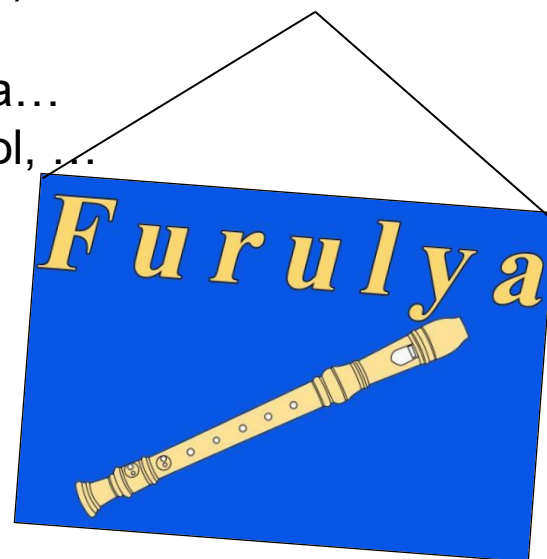
Nem látod, hogy...

Nem gyakoroltál...

Figyelj jobban...

VII. Fegyelmezés

- pörgős óra
- kellő (több-kevesebb) kihívás legyen az órán
- ideális létszám 2 fő
- párok ideális kiválasztása - esetleg évközben cseréje (fiú-lány, szelíd-eleven, ügyesebb, sokat gyakorol - semmit ...)
- szelíden, de leállítva a huncutkodókat...
- piros pont megvonásának lehetősége (kimondatlanul)
- matrica gyűjtése
- felhívni a figyelmét, hogy játékra akkor marad idő, ha...
- amíg az egyik furulyázik, addig a másik énekel, dobol, ...
- külön feladattal megbízni
pl. hozza be a táblát az ajtóról

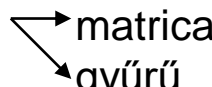
VIII. Mit fejleszt?

1. Cél

- ritmusérzék fejlesztése, (pontos, egyenletes ritmus lejátszása)
- a furulyán kiadott tiszta hangzás elérése
- belső hallás fejlesztése
- tisztán éneklésre törekvés
(furulya órán erre kevés idő jut, ének órán több lehetőség van)
- zenéhez való pozitív viszonyulás,
- finom, apró mozgások fejlesztése
- kitartás erősítése,
- koncentrációképesség, összpontosítás gyakorlása

2. Hatásai

- szorongás feloldódása (ha a tanító türelmes, mosolygós)
- önbizalom kialakulása (Én már tudok furulyázni...)
- sikerélményhez jutás (El tudok játszani egy dalt...)
- büszkeség kialakulása (Megtanítom apát vagy anyát furulyázni...)
- hangszerek megbecsülése: hangszer és nem játék
kéményseprő szolgálat

hangszer megkülönböztetése
matrica
gyűrű

3. Bátorság fejlesztése

- nyuszi / oroszlán:

Jártál már az állatkertben? Mondj egy félénk és egy bátor állatot!

Ki lehet rakni az asztalra egy nyuszi és egy oroszlán figurát.

El lehet mesélni a „Laci és az oroszlán” c. mesét.

- először halkán, aztán egyre hangosabban csinálni valamit

4. Az iskolai tanulás eredményességéhez is segítséget nyújthat a zenetanulás:

- a két kéz mozgáskoordinációja javítható
- bizonyos kognitív és motoros készségek fejlődéséhez nyújt segítséget, ezzel jobb tanulmányi eredmények érhetők el
- sokban hozzájárulhat a személyiség megszilárdulásához,
- befolyásolja a jellem kialakulását.

5. A zenetanulás a muzsikálás örömén túl fejleszti a

- memóriát,
- logikus gondolkodást,
- koncentrációt,
- önbizalmat,
- szellemi és fizikai állóképességet,
- kapcsolatteremtési és együttműködési képességet.

6. A zenetanulás

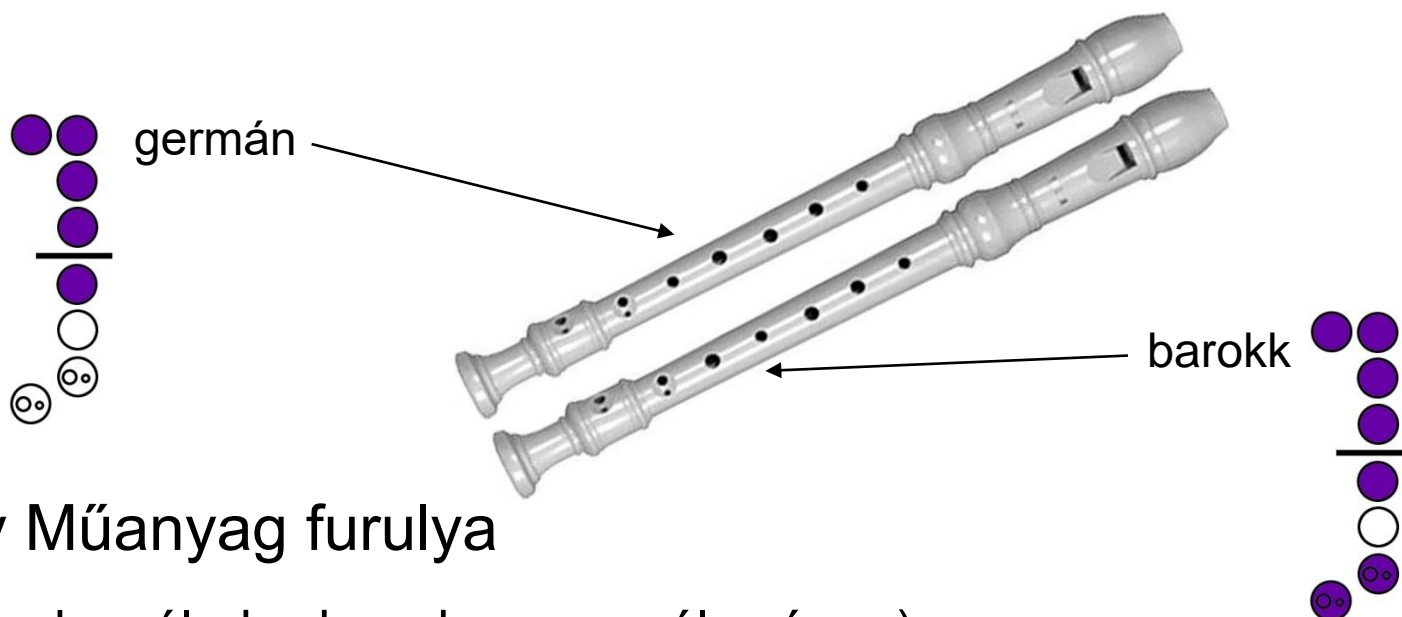
- fegyelmezett, rendszeres munkára tanít,
- tapintatosságra, odafigyelésre nevel,
- segít az érzelmek kifejezésében,
- bővíti az általános műveltséget.

A zenei nevelés kimutathatóan hozzájárul az agresszió csökkentéséhez.

IX. Hangszer

Germán vagy Barokk fogású furulya

(ezen a szinten csak az F hang lefogásában különbözik)

Fa vagy Műanyag furulya

(fa = sok nyál - bedagad - nem szól szépen)

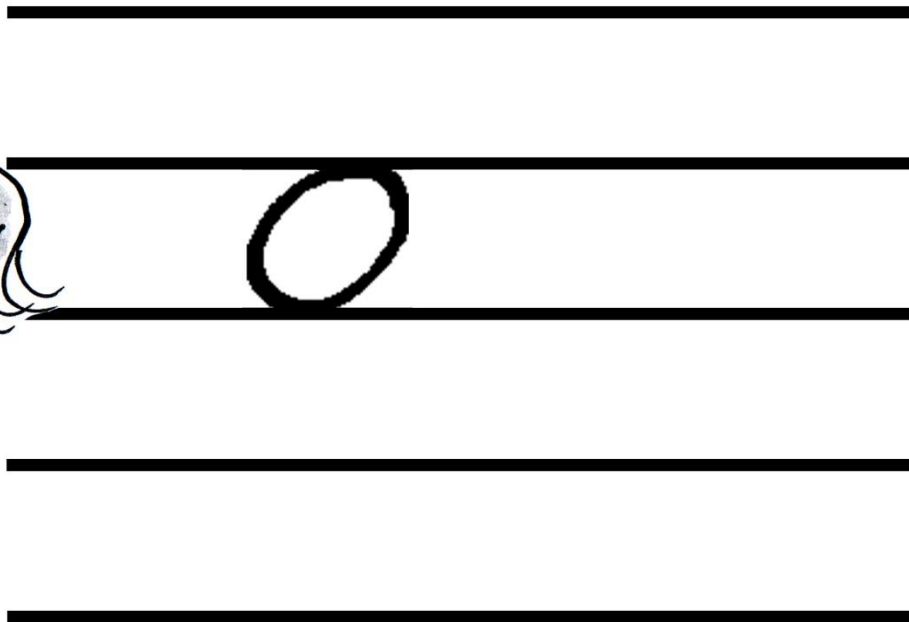
Jó pl. a Yamaha C szoprán germán furulya

könnyen összehangolható, ha mindenkinek ugyanolyan hangszere van

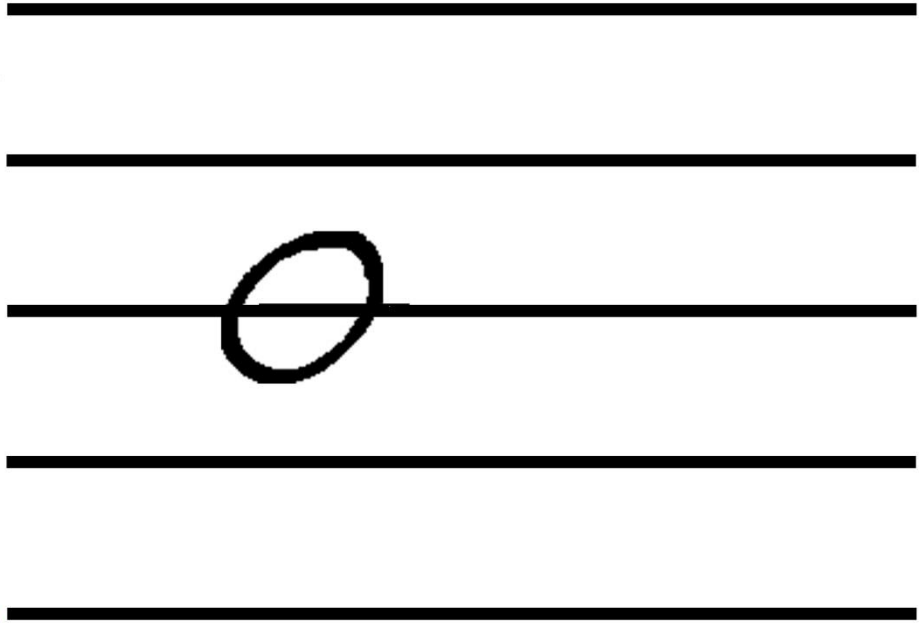
Köszönöm a figyelmet

Mellékletek

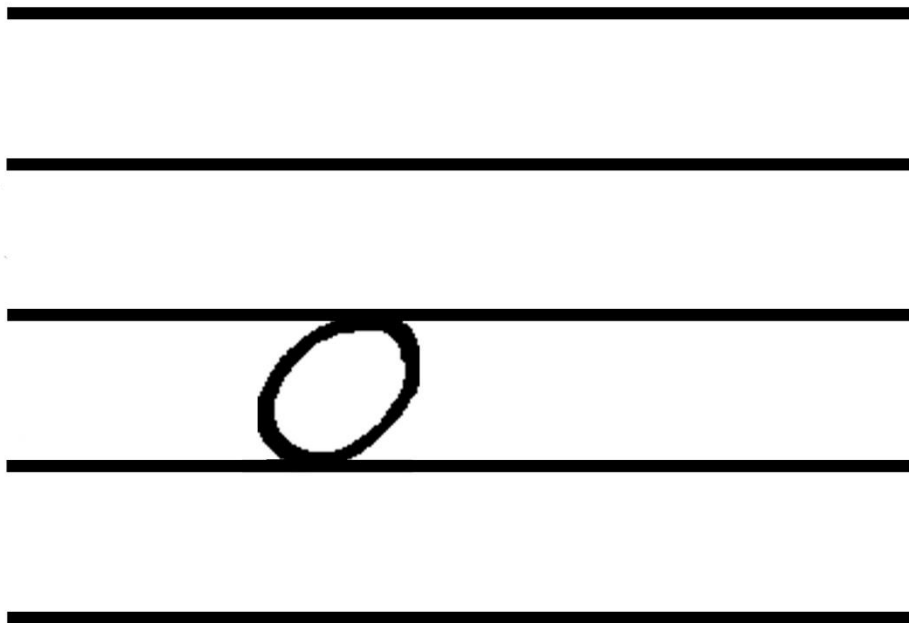

C*offi*

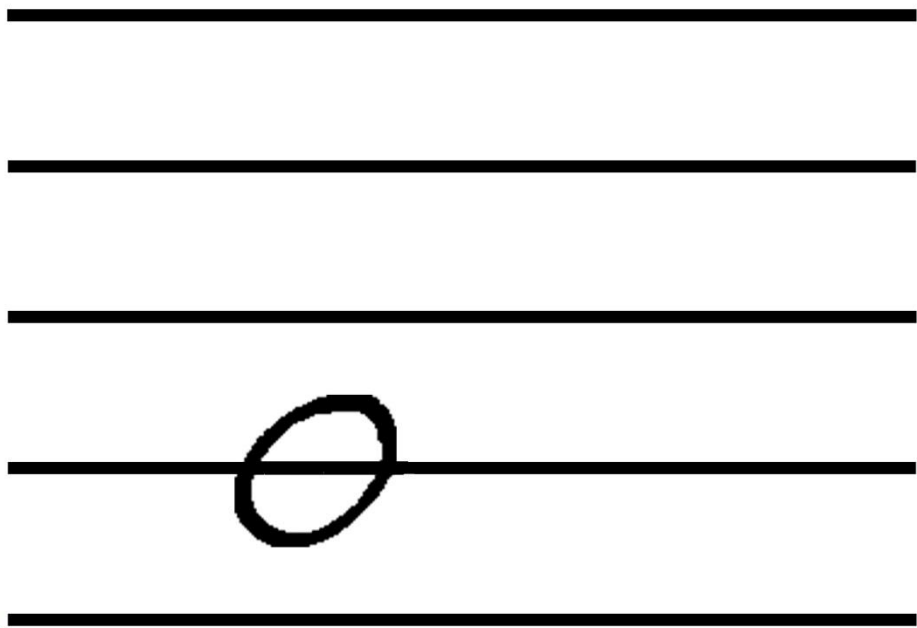

Hédi

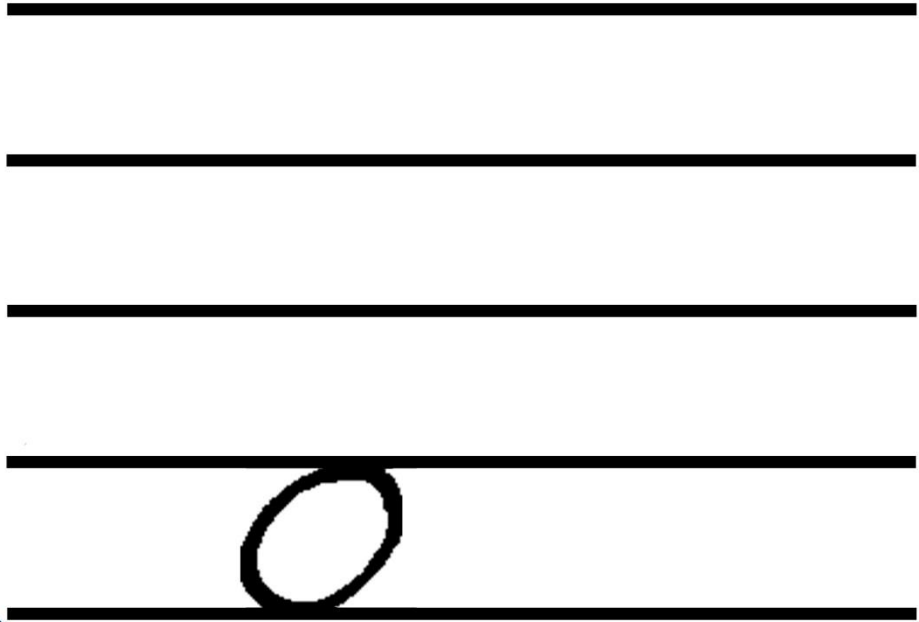

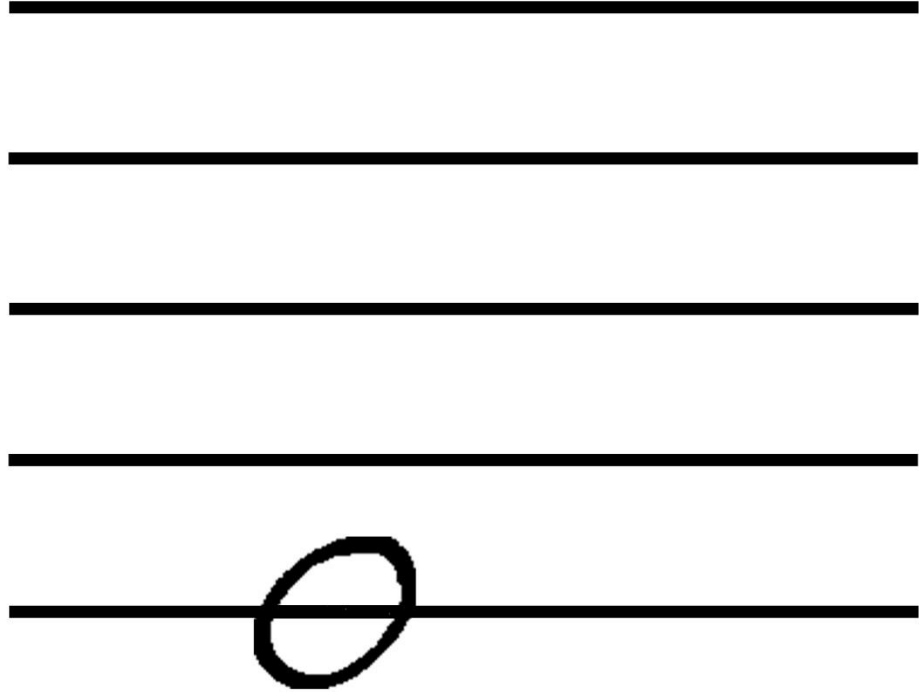
Á*gi*

Géza

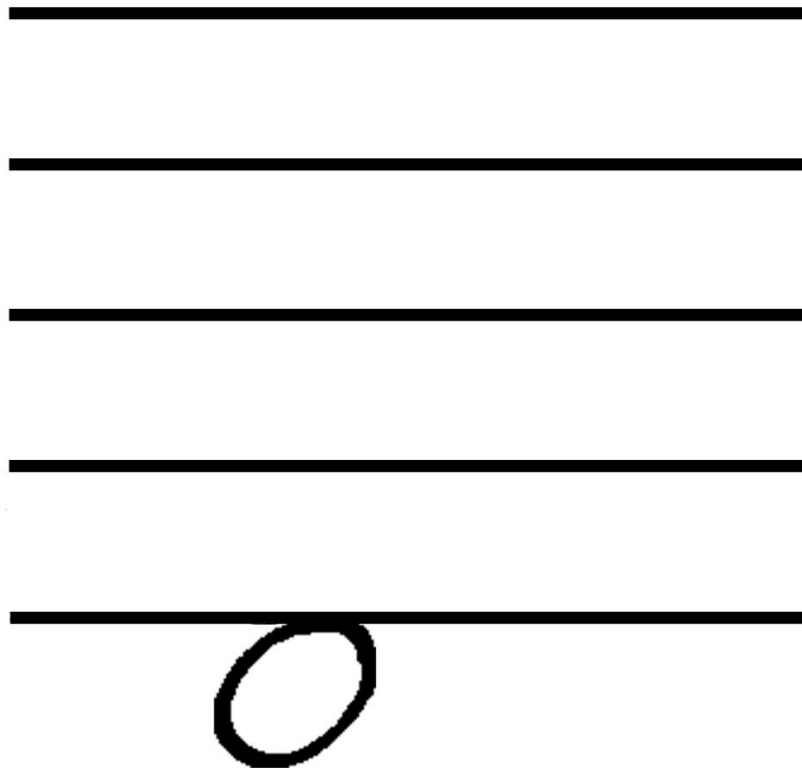
Feri

É*liás*

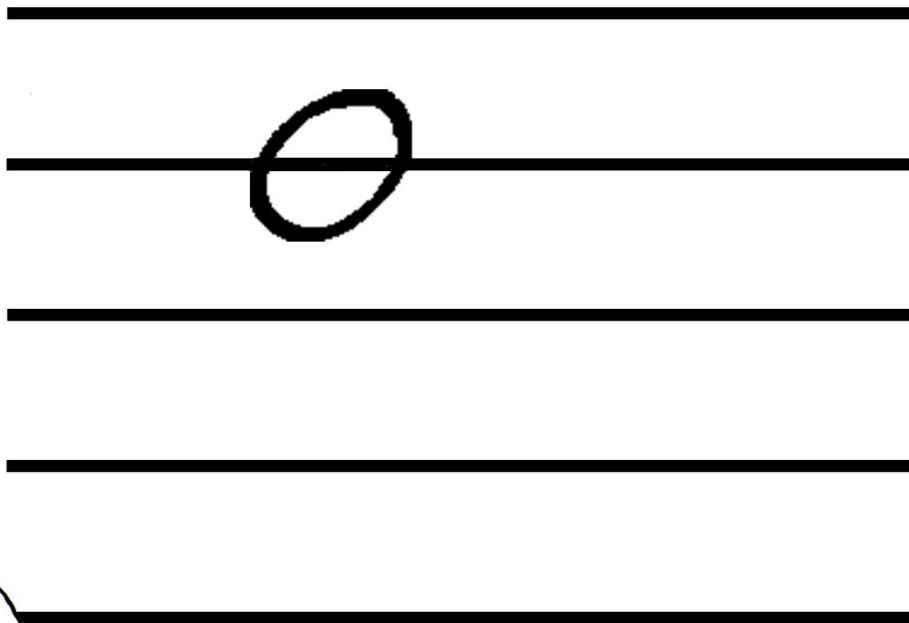
Dóra

C*ili*

Dani